

Styrelsen 001023

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

LOs yttrande över Avdragsrätt för fackföreningsavgifter, SOU 2000:65

Förslaget

Arbetsgivarna har sedan Kommunalskattelagen infördes haft möjlighet att dra av vissa avgifter till arbetsgivarföreningar, detta var också tidigare fastställt i praxis. Under en mycket lång period har sedan möjligheten att införa en avdragsrätt även för arbetstagarna diskuterats. Inte förrän 1984 kom man fram till ett system för skattereduktion för fackföreningsavgifter. Detta gällde i ca 10 år, tills den borgerliga regeringen tillträdde och avskaffade möjligheten till avdragsrätt för bägge parter. Det stod dock klart redan då att arbetsgivarsidan såg möjligheten att lägga en större del av verksamheten i servicebolag. Arbetsgivarna gjorde dessutom klart att de hade för avsikt att utnyttja den möjligheten.

FARA-utredningens uppgift har varit att lämna förslag till förändringar av regelsystemen för att uppnå en rättvis och jämställd behandling av avgifterna för organisationsverksamhet på arbetsgivar- respektive arbetstagsidan.

Utredningen har utgått från arbetsgivarnas möjligheter till avsättning i servicebolag, dvs vilka avgifter som karakteriseras som avdragsgilla omkostnader i näringsverksamhet. Mot bakgrund av det så har man gått igenom avgifterna till fackföreningar och specificerat hur stor andel som går till:

- a) A-kassan
- b) Konfliktfonder
- c) Allmänpolitiskt arbete
- d) Stöd till andra organisationer m m
- e) Medlemmars personliga levnadskostnader
- f) Medlemsavgift till centralorganisation
- g) Kostnader för allmänfackligt arbete

Avgiften till A-kassan är sedan tidigare avdragsgill i sin helhet. Det finns dock en begränsningsregel för avdrag i inkomstslaget tjänst som innebär att man inte får göra avdrag för belopp som är mindre än 1000 kronor. Det i sin tur innebär att det är en mycket liten del av a-kasseavgiften idag som omfattas av avdragsrätten.

Konfliktfonder är sedan tidigare icke-avdragsgilla. Det hänger samman med att konfliktmedel inte beskattas när de delas ut som ersättning för förlorad arbetsinkomst pga strejk. Skulle en avdragsrätt införas för dessa så innebär det att de i slutändan ska beskattas. Möjligheten att skapa ett sådant system har utretts tidigare och slutsatsen blir att det inte går att göra om nuvarande struktur. Det skulle innebära att man fick skilja på den del som redan är fonderad och beskattad och den del som är nytt, obeskattat kapital som ska beskattas vid utbetalning.

Utredningen kommer fram till att den del som motsvarar allmänfackligt arbete i förbunden och i centralorganisationen är den avgift som bör berättiga till ett skatteavdrag. Denna del kan betecknas som kostnader för inkomsternas förvärvande. Man har funnit att i snitt 62 procent av medlemsavgifterna (exklusive avgiften till a-kassan) går till kostnader för allmänfackligt arbete.

Förslaget är att skattelättnaden utformas som en skattereduktion motsvarande 40 procent (en genomsnittlig marginskattesats) på den delen som omfattar allmänfackligt arbete (62 procent). Skattereduktionen föreslås då bli 25 procent på fackföreningsavgifter.

Vidare föreslår man en skattereduktion på a-kasseavgiften med 40 procent.

För arbetsgivarna föreslås ingen förändring. För dem gäller dagens system där man tillsammans med RSV har kommit överens om s k fördelningsnycklar för uppdelningen mellan föreningsavgift och avgift till servicebolag. För SAF är den uppdelningen för innevarande år 55 procent servicebolag och 45 procent föreningsavgift. För förbunden sker en uppdelning enligt samma principer men fördelningen där har en betydande övervikt mot servicebolag, i vissa fall så mycket som 95 procent. Av utredningen framgår inte vad den genomsnittliga fördelningen för hela arbetsgiversidan är.

Förslaget beräknas kosta ca 3 miljarder kronor. Detta föreslås finansieras med en höjning av den allmänna löneavgiften i arbetsgivaravgifterna på 0,7 procentenheter.

Till LOs yttrande bifogas följande förbunds yttranden: Byggnadsarbetsreförbundets, Försäkringsanställdas Förbunds, Handelsanställdas För-

bunds, Mälareförbundets och Facket för Service och Kommunikations, SEKOs.

LOs yttrande

Kravet på en likformighet i avdragsrätten för medlemsavgifter mellan i arbetstagar- respektive arbetsgivarorganisationer har länge varit en viktig fråga för LO. Det finns inget rimligt argument för att avgiften ska vara avdragsgill för arbetsgivarna men inte för arbetstagarna. Detta är en orättvisa som har demokratiska dimensioner. Därför anser LO att det är mycket angeläget att en avdragsrätt för fackföreningsavgifter införs. LO instämmer i utredningens syn att det endast är vissa delar av avgiften som berättigar till avdragsrätt, i paritet med arbetsgivarnas möjligheter till avsättningar i servicebolag.

I det sammanhanget är det beklagligt att, som utredningen också påpekar, arbetsgivarna inte har lämnat tillräckligt med underlag för att utreda hur fördelningen ser ut i genomsnitt i arbetsgivarförbunden.

LO tillstyrker också förslaget att skattelättnaden ska införas genom en skattereduktion som motsvarar samma skattesats för alla. LO anser inte i detta fall att administrativa skäl överväger utan fördelningspolitiska. Om man inför en avdragsrätt mot faktisk marginalsattesats så innebär det att låginkomsttagare får dra av ca 30 procent medan de som tjänar över brytpunkten för statlig inkomstskatt (ca 250 000 kronor per år) får dra av ca 50 procent. Därför är det rimligt att den genomsnittliga marginalsattesatsen används vid beräkning av skattereduktionen.

LO instämmer i att faktiska medlemsavgifter ska ligga till grund för skattereduktionen, då det är en stor spridning i nivån på avgifterna till fackföreningar.

Vidare anser LO att skattereduktionen ska beräknas på hela underlaget och därmed inte omfattas av det begränsningsbelopp på 1000 som ligger under avdrag i inkomst av tjänst. Detta gäller både för medlemsavgiften och a-kasseavgiften.

LO ställer sig dock frågande till att utredningen inte föreslår några förändringar för arbetsgivarna. Systemet idag är orättvist pga att arbetstägarna inte har någon möjlighet till avdrag. Men ett införande av skattereduktion på den sidan rättar inte till hela orättvisan. Det finns en olikformighet som gäller redan vid icke- avdragsgilla kostnader.

Det är idag så att företagen betalar sina bidrag till politiska organisationer eller medlemsavgifter till exempelvis arbetsgivarorganisationer direkt ur bolaget. Dvs de betalar endast bolagsskatt och pengarna räknas inte som utdelade ur företaget. Utdelning till ägarna skulle beskattas med 30 procent kapitalinkomstskatt. Därtill betalar man moms. På arbetstagarnas

inkomster däremot, dras först arbetsgivaravgifter sedan personlig inkomstskatt. Momsen belastar båda parter lika.

LO anser att de icke avdragsgilla utgifter i företagen som används för att ge bidrag till organisationer, föreningar, politiska partier eller liknande ska anses som utdelade och därmed beskattas med 30 procent utdelningsskatt. För att göra det administrativt möjligt så förordar LO en särskild schablonskatt på rörelsefrämmande kostnader som då skulle motsvara skatten på utdelning.

LO ställer sig avvisande till förslaget att finansiera skattereduktionen med en höjning av arbetsgivaravgifterna. Detta skulle innebära att löntagarna finansierar sin egen skattereduktion.

I övrigt anser LO att utrymmet för ofinansierade skattesänkningar i statsbudgeten omfattar förslaget till skattereduktion för fackföreningsavgifter.

Sammanfattningsvis tillstyrker LO förslaget om skattereduktion för fackförenings- och a-kasseavgifter men avstyrker förslaget till finansiering. Vidare anser LO att möjligheten att beskatta rörelsefrämmande kostnader i företagen bör utredas.

Förslaget bör träda i kraft så snart som möjligt.

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE

Wanja Lundby Wedin

Åsa-Pia Järliden Bergström

Bilaga: följande förbunds yttranden:

Byggnadsarbetareförbundet

Försäkringsanställdas Förbund

Handelsanställdas Förbund

Målareförbundet

Facket för Service och Kommunikation, SEKO